Spor Taraftar? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Spor Taraftar? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30952

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Spor Taraftar? Ölçe?i, Ba? (2008) taraf?ndan doktora tezi kapsam?nda Gazi Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü'nde geli?tirilmi? bir araçt?r. Bu ölçek, özellikle futbol ba?lam?nda, bireylerin tuttuklar? tak?ma kar?? hissettikleri özde?le?me düzeylerini ve taraftarl?k davran??lar?n? ölçmeyi amaçlamaktad?r. Ölçe?in geli?tirilmesi, **Trabzonspor örne?i** üzerinden yürütülen geni? kapsaml? bir çal??man?n parças?d?r ve spor psikolojisi alan?ndaki taraftar motivasyonlar? ve ba?l?l?k düzeylerinin anla??lmas?na katk?da bulunmaktad?r.

Ölçek, bir geli?tirme çal??mas? oldu?u için, detayl? psikometri analizleri (geçerlik ve güvenirlik) Ba?'?n (2008) orijinal doktora tezi içerisinde yer almaktad?r. Bu araç, spor sosyolojisi ve pazarlamas? ara?t?rmalar? için temel bir ölçüm arac? olarak kullan?labilir.

Anahtar Kelimeler

Spor Taraftar? Ölçe?i, Taraftar Özde?le?mesi, Spor Psikolojisi, Ölçek Geli?tirme, Taraftar, Futbol, Tak?m Ba?l?l???.

Yazarlar

Ba?, M.

Amaç

Spor Taraftar? Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin bir spor tak?m?yla ne ölçüde duygusal ve bili?sel olarak ba? kurdu?unu, yani **tak?m özde?le?mesi** düzeyini belirlemektir. Bu özde?le?me düzeyi, taraftarlar?n davran??lar?n?, maçlara kat?l?mlar?n?, tak?m ba?ar?s?na verdikleri tepkileri ve tak?m?n ba?ar?s?zl???na ra?men ba?l?l?klar?n? aç?klamakta kritik bir rol oynamaktad?r.

Ölçek, özellikle **futbol** taraftarl??? ba?lam?nda geli?tirilmi? olup, taraftarl?k deneyiminin psikolojik boyutlar?n? nicel olarak ölçmeye olanak tan?r. Çal??ma, bu tür bir ölçüm arac?n?n eksikli?ini gidermeyi ve gelecekteki spor ara?t?rmalar?na sa?lam bir metodolojik zemin sunmay? hedeflemi?tir.

Yap?

Ölçek, spor psikolojisi ve sosyolojisi alan?nda merkezi bir kavram olan **Taraftar Özde?le?mesi** (Fan Identification) yap?s?n? ölçmektedir. Taraftar özde?le?mesi, bireyin kendini sosyal olarak bir spor tak?m? veya grupla tan?mlamas? sürecidir. Yüksek özde?le?me, bireyin benlik kavram?n?n önemli bir parças?n?n tak?mla ili?kili oldu?u anlam?na gelir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Bu psikolojik yap? genellikle; tak?m?n ba?ar?s?yla gurur duyma, tak?m?n ba?ar?s?zl??? durumunda bile desteklemeye devam etme ve tak?m?n kimli?ini kendi kimli?iyle bütünle?tirme gibi alt boyutlar? içermektedir. Ölçe?in faktör yap?s?, bu karma??k özde?le?me sürecinin farkl? bile?enlerini ayr??t?rmak üzere tasarlanm??t?r.

Geçerlik

Spor Taraftar? Ölçe?i'nin geçerlik çal??malar?na dair detayl? bilgiler, ölçe?in geli?tirildi?i birincil kaynak olan Ba? (2008) taraf?ndan sunulan doktora tezinde yer almaktad?r. Tipik bir ölçek geli?tirme sürecinde, **yap? geçerli?i** (Construct Validity), faktör analizi yöntemleri kullan?larak incelenmi?tir.

Tez çal??mas? muhtemelen, ölçek maddelerinin kuramsal olarak ölçmesi beklenen yap?y? ne ölçüde temsil etti?ini gösteren **içerik geçerli?i** ve ölçe?in ilgili di?er yap?larla (örne?in, tak?m ba?l?l??? veya sadakati) ili?kisini inceleyen **ölçüt geçerli?i** çal??malar?n? içermektedir. Bu geçerlik göstergeleri, arac?n amaca uygun ve do?ru ölçüm yapt???n? kan?tlar.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizlerine ili?kin ayr?nt?lar, t?pk? geçerlik bilgileri gibi, Ba? (2008) tezinde bulunmaktad?r. **Güvenirlik**, bir ölçüm arac?n?n tutarl?l???n? ve kararl?l???n? ifade eder.

Geli?tirme çal??malar?nda s?kl?kla kullan?lan **iç tutarl?l?k** (Internal Consistency) katsay?s?, yani Cronbach Alfa de?eri, ölçek maddelerinin birbirleriyle ne kadar uyumlu oldu?unu belirlemek için hesaplanm??t?r. Ayr?ca, ölçe?in zaman içinde kararl?l???n? ölçmek amac?yla **test-tekrar test güvenirli?i** yöntemlerinin de kullan?lm?? olmas? beklenmektedir. Bu de?erler, ölçe?in tekrarlanan ölçümlerde benzer sonuçlar verme yetene?ini gösterir.

Faktör Analizi

Spor Taraftar? Ölçe?i, bir geli?tirme ölçe?i oldu?u için, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? ortaya ç?karmak amac?yla faktör analizi yöntemleri kullan?lm??t?r. ?lk a?amada **Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA)** ile ölçek maddelerinin hangi alt boyutlar alt?nda topland??? belirlenmi? olmal?d?r. Bu analiz, ölçe?in teorik olarak varsay?lan yap?s?n? istatistiksel olarak desteklemeyi amaçlam??t?r.

AFA sonuçlar?n?n ard?ndan, ölçe?in yap?s?n?n farkl? örneklemlerde de geçerli olup olmad???n? test etmek için **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** kullan?lm?? olabilir. Faktör analizi sonuçlar?, taraftar özde?le?mesi gibi karma??k bir yap?n?n genellikle duygusal ba?l?l?k, davran??sal ba?l?l?k ve bili?sel ba?l?l?k gibi birden fazla faktörden olu?tu?unu göstermelidir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Type: Geli?tirme tipi, öz bildirim (self-report) ölçe?i.

Format: Orijinal kaynakta derecelendirme bilgisi belirtilmemi?tir; ancak psikometrik geli?tirme ölçekleri standart olarak 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme format?n? kullan?r. Bu formatta kat?l?mc?lar, maddelere ne ölçüde kat?ld?klar?n? belirtirler (Örn: "Kesinlikle Kat?l?yorum"dan "Kesinlikle Kat?lm?yorum"a).

Language Available: Türkçe.

Population Group: Spor taraftarlar?, özellikle **futbol** izleyicileri ve tak?mlar?yla yüksek düzeyde özde?le?me sergileyen bireyler.

Age Group: Çal??man?n yap?ld??? örnekleme ba?l? olmakla birlikte, genellikle yeti?kin veya üniversite ça??ndaki genç yeti?kin gruplar?na uygulanabilir.

Population Details: Ba? (2008) taraf?ndan yap?lan orijinal çal??ma, **Trabzonspor** taraftarlar? üzerinde odaklanm??t?r. Bu, ölçe?in ilk geçerlik ve güvenirlik çal??malar?n?n belirli bir co?rafi ve kültürel ba?lamda (Türkiye, Karadeniz Bölgesi) yürütüldü?ünü göstermektedir.

Test Methodology: Ölçek, ka??t-kalem veya dijital anket yoluyla bireysel olarak uygulanmaya uygundur. Toplam puan veya alt boyut puanlar?, bireyin spor tak?m?na olan özde?le?me düzeyini gösterir.

Anahtar Kelimeler

Spor Psikolojisi, Özde?le?me, Taraftar Davran???, Futbol, Tak?m Sadakati, Psikometri, Ölçek Geli?tirme.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir (Yazar?n 2008'deki kurumu: Gazi Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü).

Correspondence Address: Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, **2008** y?l?nda geli?tirilmi?tir. Ölçe?in bir doktora tezinin parças? olmas? nedeniyle, akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?mlarda genellikle tez yazar?ndan ve dan??man?ndan izin

ARABPSYCHOLOGY.COM

al?nmas? gerekmektedir. Ticari kullan?m veya geni? ölçekli uygulamalar için yazarla ileti?ime geçilmesi önerilir. Ölçe?in kullan?m?na dair bir ücret bilgisi mevcut de?ildir.

Kaynaklar

Ba?, M. (2008). *Futbolda taraftar ve tak?m özde?le?mesi (Trabzonspor örne?i)* (Doktora tezi). Gazi Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Orijinal teze YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?im sa?lanabilir: tez.yok.gov.tr.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: spor-taraftari-olcegi-toad.pdf

Spor Taraftar? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in maddeleri, sa?lanan kaynak içeri?inde yer almamaktad?r. Maddelerin tam listesi ve puanlama yönergeleri için Ba? (2008) taraf?ndan haz?rlanan doktora tezine veya yukar?da belirtilen PDF doküman?na ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM